

NOVINE

Cejna novine je :

Na cejlo leto 8 K
Na po leta 4 K

Eden drób 16 fillerov.

Politicsen, družstveni i piszemi
liszt za sztároszlovence.
PRIHÁJA VSZÁKO NEDELO.

Vreditelsztvo i izdajitelsztvo:
Politicsne komiszarije tiszkárna
propaganda.

Szkrivnoszti i naturálszke pravice.

Prve znamenüjejo te sztári, drüge te novi szvejt! Te prve kmico delajocse: lüdsztvo v málilejtaj drzsijo, ono, od njihovoga detinsztva máo celo do szmrti, szamo na drügi szvejt priprav-lajo; te drüge szvetloszt razsirjávájócsi: vsze národe cslovecsansztva v velka lejta pripelávajo, one, po szplojnom naprejidenji vu vszej znanosztaj, na lepsi, bogsi i lezsejsi zsiték etoga szvejtá vcsijo.

Od szkrivnoszti je popisano, da szo one od indasnjega vrejmena máo szamo „nikákim“ ocsivesztne, „vnoz-sini“ pa szamo tak, naj je gledájócsi ne vidijo, poszlüsájócsi ne csüjejo, ne razmijo! Po etaksoj formi vcsenjá je te vnoz-sina, szto i jezero lejt, na leh-koma bila v kmici v málilejtaj drzsána z tejm bole, ár szo sze szkrivnoszti v vszákóm ocsivesztnom meszti, do eti máo, szamo po prilikaj, po példaj, v szimboliskom rázumi szmele glásziti i vcsiti.

Ka szo tak szkrivnoszti, i ka szo naturálszke pravice? Szkrivnoszti szo níkaj nej drügo, kak na szvetlo dáne naturálszke pravice, stere, kak szmo vam to v eti Novinaj zse naprejdáváli, nasz, na to vcsijo, ka je ta velka, nezmerjena natura mati nase matere zemlé, ka szo szí tak, po etom, vszi bratovje i szesztre ino ka tak tüdi i zsveti moremo na krili njénom, vszi mi, ki szmo jáko, málicski csrvi nase sztáre matere — nature.

Jeli je pa brat tomi drügomi on, ki szvojega brata v nevoli nepomore, odsztávi, ali escse i sálí, bantüje? Nej, nego divja zverina v cslovecsem kejpí, stero poleg neszmileni pravice nature, vkrotiti moremo po dobrom, ino csi je to ne mogocse: prepraviti po osztrom.

Kak dugo szo naturálszke pravice szamo „nikákim“ bilé ocsivesztne,

vnoz-sini pa szamo vu szkrivnosztaj dávane naprej: do tecsás szo sze lüdjé lí malo locsili, malo bolse zsi-veli, kak njihova domácsa márha; na po nági, v szplojnom teskom deli szto-jécsi, vszigdár terpecsim, hodecsim be-tegom podvrzseni, steri szo nájvecskrát millione z nji szpravili na níkoj, szo sze nídti i povnoz-sávati nej mogli. Ne-go z tejm bogsi lepsi i lezsejsi zsiték szo meli med njimi ti „nikákí“ ki szo sze prvle za goszpodo dáli imenüvati od szíromákóv, od proletároóv, i stere v denésnjem vrejmeni poprejk za kapi-taliszte zóvémo.

Ali kak szo naturálszke pravice, po preszvecseni ino poleg njihóvi isztin zsvocsi lüdi, ki szo sze v kmici kak mále zvezdice prikázali, vszigdár vék-so i vékso szvetloszt razsirjávale na zemli: národje szo sze pomali i po-mali tüdi k cslovecsóv dosztójszti zacsnóli priblizsávati. Cejlo oblejko, szledi, spodnji gvant, szo szí delali, nej szo bili dúzse na po nági; naj szí zlehkótijo delo, naj szí vecs i vecs zsvézsa morejo priprevati, naj sze na vékse i vékse povnoz-sájo, so bronz, zselezo gornajslí, bolso skér, szledi pa masine rédíli z eti; za pomágavce tes-kejséga dela szo szopot, gáz, elektriko dobili od szvoje stáre matere natüre stera njim escse vnoz-sino drügi mocsi posle na pomocs v njihóvom zsvlénji, kak novoga vrejmena rádío-aktivizmus.

Ino da naj národjo ete zemle ne zgübíjo vecs na ednok millión szvoji brátóv i szesztér, szo njim matere, po nájdánji mikroszkopa, gorodprle nji-hove ocsi, naj zaglédnejo vretine i zrok strasni hodécsi betegóv kolere, pestisa, i navcsile njé na to, kak sze morejo brániti proti njim. Po zaa-nosztaj kemie, geológíe, po vcsenji da-lees vídécsi glázsov, szpektrál analizisa, szo je matere tüdi i na ono pot pri-pelale, kak naj z cejla i z cejla szpoz-najo njé ino naj popunoma previdijo, ka nájlepsi, nájbogsi i nájlezsejsi zsi-

tek szamo kak bratovje i szesztre zsi-vocsi, po zdrzsavanji njihóvi vekivecsní pravíc i isztin, vu formi Szovjet repub-like, v steroj sze delavci szami ravna-jo, lehkó dcszégnejo. S. B.

Poziv!

Ravnitelsztvo vógrszke szovjet republike mocsno i nezapelívno ponóvno oznanilo je, da

zselárszke i mále vrejdnoszti ne pri-dejo nígdár vu opcso poszejsztvo, ove osztánejo neszpremenlivo pri vértóvaj nyihóvi, steri sze nemájo bojati od toga, da vász odprávjó od tiszte zemlé, stero z znojóm, teskim trüdcóm obóv-ih rok szte szí szpravili.

Rávno záto vszakoga, ki to glászi, da od málih vértóv vkraj vzemejo zem-lo, da delavca (delavnoga csloveka) oropájo od vrejdnoszti, stero szí je z delóm pripravó, zglászíte ga góri lí vcsaszí, ár táksi síriteo nej je drügi, kak nístni brezdüsni zapelivecz, ki scsé zmotiti tiszti posteni mir, stero ga je sztvoriti, nájszvejtesí cio díktature pro-letársztva i steri je — miszlim — vszakómi zse mocsno potreben.

Zvedili szmo mi i to, da nekaki z szramotnoga cíla politicsnoga, lázs sírjío, da díktatura proletároóv scsé zbriszati vóra, vadlúvanye. Ravnitel-sztvo vógrszke szovjet republike to síritel za nájhüdbnejsó lázs vzeme. Zná jako dobro, da szo szamo, záto izmisléna tá ogrizanya, da posténe delajocse lüdi, sterim je vóra, vadlú-vanye szvéto, zapelájo i tak ponóvno je nazáj vu jácem tiszti, sztirájo z stero ga ih je díktatura proletároóv oszlo-bodila.

Mi (vóra) vadlúvanye vszakoga za szamezni poszeo drzsimo, vu vadlúványi níkoga ne zadržsávamo, cérkvi, bog szlüzsjé (meszta) od níkoga vkraj vzéti ne dopüsz-timo.

Ki drügo glászi, bójdí sto stécs,

lazse on, onomi vadlúvanye vőre nej je császtenye Bogá, nej je zvisena pobozsnost dűse cslovecse, taksemi je vadlúvanye (vőra) szamo orozsjé, zsterim sze scsé pribliszavati k szrcam lűdzskim, da nazáj scsé posztaviti taksi sztáro grejsno, ravnanye, goszpodsztvo, zplenenyé, vőznűcanyé národa, z steroga je pa zse tak szamomi Bogi, kak i Lűdsztvi zadoszta bilo.

Csi bi pa li sze zgodilo, da bi sze sto v poszeo vőre, vadlűványa bliznyega szvojega notri mejsao, v szpunenye vőrszkih duzsnosztih, tak z csinom kak z rejcsjov zadrzsati vűpao, *zglászite gori onoga, bojdi sto stécs i on*, onoga v csaszi pred sztolec szodbeni revolucije posztávimo, ár z taksim cslovekom steri vőro drűgoga zbanbűje, steri nyo scsé vkradnoti z szrcá cslovecsega, nameszto steroga on szam drűgo i takso (vőro) dati nemre, mi zsnyim poszla nemamo, ne szpoznamo ga za jednomislenika nasega, taksemi lazsnomi szocialisztii je meszto pred sztolcom szodbenim.

Ali glászite gori i vsze, ki takse lazsi znajocs i neznajocs dale dájo. Szramota i spot je, da dozorjeni moski i zsenske vszakim taksim nepravicnim gucsam, verjejo i kricsajocs dale dávajo, meszto toga da bi sze overili, jeli je isztina i ka je isztina z nyih. Mi mir i delo scsémo i blázseno vszivanye lohna dela! I vi to scséte! — Nego, da mir moremo sztvoriti, k tomi je potrebna i vasa mocs! Csi je sto krivecz, bojdi sto stécs, mi nyemi sze ne bodemo szmilűvali, ali duzsnoszt je i vasa, telko vcsiniti, csi od taksih znáte, li v csaszi je glaszite gori.

Mi szmo vam posteno povedali vsze, csákamo i od vász da szte nász dobro razmili, pa vu krilo réda i mira, bodete bezsali, csi te meli kakso tozsbo, da nász i gor poiscsete.

17. IV. 1919. Murszka Szobota.

Ravnitelsztvo (direktorium) Szlovenszke Krajine.

Nekaj od delavcov.

Vetom novom vrejmeni, v stercem je prisetnoszt cejloga szvejta na fundament dela polozsena, szo delavci vszi na to prilicsni, zdravi lűdjé. Zvűndecé, betezsnikov i sztarcov.

Vszo delo cslovecsánsztva, k deli cslovecsega tejla lehko priszpodobimo. Kotrige: roké i nogé, zsvivis i k etomi pripravna szprávlajo vkűper; truplo, to pripravleno hráno zdela

gor, ono na szvoj, na kotrig i na gláve zsitek i mocs obrné; gláva, ravna cejlo tejlo, naj kotrige pripravlati, truplo hráno gorzdelati i z etim mocs dati more tejli csloveka.

Kotrige, tejla cejloga cslovecsánsztva, szo polszki i drűgi, etim pomagajocsi delavci; truplo, szo delavci v delavnicaj, fabrikaj, v bányaj i oni, ki etim pomagajo; gláva, szo glávni-delavci, z glávov, z pámetjov delajocsi, ki sze z velkim trűdom vcsenyá, duga lejta pripravlajo na to. Nego to je szamo poprejk, po priliki, *v szimbóliskom rázumi* vszega dela vszej národov.

Po ednom gledajocsi i premislavajocsi je vszáki jedini z med nász *cejlo cslovik*, z vszejmi trej prejdnyítálov tejla rodjeni, med sterimi je tűdi gláva ta prva, stera sze po nájzsmetnejsem i nájdgusem vrejmeni terpécega dela, to je vcsenjá, posztávi od náture, za ravnitela kotrig i trupla. Za hmán delajo gingavoga deleta kotrige do te csász, dokécs zrejle pámeti ne ma, dokécs gláva ne ravna nyé tejlo. Kelkim nevolam, neszreccsam szo zrok málilejt deca, csi szploj ne pázimo na nyé, za stere te vszi vkűp, zrejle pámeti sztarejsi, morejo trpeti.

Do eti máo je nájvéksi táo lűdsztva málilejt, v nezrejloj pámeti bilo drzsáni od kapitalistov, imperializmusa, burzsoászie. V decsinszkoi dobi szo zsviveli i tak tűdi mrli. Jáko malo je bilo zrejle pámeti, velkilejt lűdi, ki szo v preminocsem vrejmeni, za volo oni, vszo trplenje zsitka, vsze groznosztii bojn, z nyimi vkűp mogli na szébe vzéti; ki szo szvoj máli poszvejt szvetloszti nej szmeli ocsiveszno gorvuzsgáti vu kmici bodocsim, nego szamo szkrivmá.

Nájvéksi táo glávni-delavcov, z glavov, z pámetjov delajocsi, je do eti máo z szziromákmi, z proletári vréd trpelo vsze szűkesine i tezsáve zsitka; i rávnicis etim moremo zahváliti nájjobprvim, ka szmo sze etoga novoga szvejta vcsakali. Vszí vi szte vu sztárom vrejmeni, po nekrivicsnom táli, za goszpodo drzsali i imenűvali nyé, ár szo nisterni med nyimi v bogsem sztálisi bili od vász tak, kak i med szziromákmi szo nikáki tűdi bogátei, kapitalisti, grátali med vami.

Goszpode ete noví szvejt vecs ne pozna i nidti je i vecs ne do meo, nego szamo delavce; rocsne, z rokámi i glávne, z glavov delajocse, té csasz. Po vrejmeni pa, po szplojnom deli i vcsenyi, do delavci z nájvéksim tálom

szamo glávni, z glavcov i z pámetjov delajocsi te, gda de vszáko vékse delo szopot, gáz ino elektrika oprávlala i lűdjé, te zsvivocsi, do szamo ete tri naturálszke delavce nűcnli — nyé ravnali. S. B.

Duzsnoszt Nasa.

Prisziljeni szmo bili v kapitalistnom szvejtii, szamo prednoszt nyihovo drzsati pűed ocsmi i od nyi pizszati pohválno, lepo, od nyihovi del peszmi szpevati i nyih dicsiti. Bili szmo z cejla robi nyihovi.

Dűhovna fabrika, stera je mogla izhájati vsze, ka sze je z nyihovin mislenyom glihalo, je poklácsila nyim vsze protivno.

Po narávi szlejdi zdaj, da to nemre biti od szejgamáo. Nej!

Zdrav nas rázum právi, ka csi podloga sze razkadi, szpádne i ovo vsze, ka je na nyoj bilo; te veszne, odide, szpádne tak, ka vecs nemre niti gor sztánoti. Da sze je to moglo zrűsiti, sze je vidilo iz nyihovi djány, ravnanya, stero je szamo nyim na haszek bilo, na kvár pa drűgim milionam.

Vnasoj drzsávi ravna delavec za dobrobitnoszt brata szvojega. Vnasoj szoszidnoj drzsávi szo sze doszta trűdili, goszpoda, sztároga vremena ali vsze je bilo zamán, ne szo mogli novinársztvo nagnoti k szebi. Szloboda je obládala, da vszáki lehko pise, ka nyemi na szrci lezsi.

Dobilo je zaisztino zdaj novinársztvo szvoj isztinszki cio.

Szám Lenin, ocsa proletárszki drzsáv je nasztavo cio, pokázao pot, po sterój náj idemo.

Meszto dugoga modrűványa náj bodo krátka, szvetla pizszanya isztinszki del. Menye poltike i vecs od goszpodársztva náj dobi meszto na sztránaj Novin.

To je zaisztino nekaj drűgoga za nász.

Polodelavszka drzsáva szmo i záto dobro bo, csi mo szí od polodelsztva doszta pogucsávali, ár nam nasa zemla dá nas vszakdenésnyi krűh.

Jesz szam bio vu vecsi mesztaj, da náj szpoznám lűdi, kak oni delajo i keliko hráne morejo vő vzéti iz zemlé za vszakdenésnye zsvivlenye. Pri nasz na szlovenszkom sze zse vidi, da na priliko nase zsenszke, csi bi ódkéc znale, kak sze má eden ogracsek domá v dvori v rédi meti, gvűsno ne bi v szigdár mogle bezsati okoli za to iz a ovo, stero bi bogme lehko szamé v szvojem ogracseki szpovale.

Glaszitem mozs Lenin je pravo, da nevalá szamo z práznimi recsmi dicíti revolucio; to ne vredi z csiszta nika, moremo pokázati isztinszki napredék i tak najsl bomo i ona meszta, gdé je napredék z csiszta máli ali celó niksi.

V nasoj domovini za isztino szojo krajine, stere szo v sztárom szvejtj z cola zanemárjene, zapúscsene bilé, tak, da szo lüdjé onih krajín z csiszta szíromaski posztanoli poleg grehov velikásov.

I to vsze záto, ár szo novine one — mili z szvojov z mozsnosztjov.

Novinársztvo je pa moglo glédati z szkuzaimi ocsmi i bolécsim szrcem, da od szilnoga pritiszka velikásov ne more na znaniti zrok nyihovoga szíromastva.

Bolelo je to novinársztvo, da je szvoj cio nej moglo glásziti i lüdsztvo vcsiti. Zdaj je pa zse tú csasz szlobode novinársztvo je szlobodno.

Novine vasz bodo vcsile, poti kázale po steri morete hoditi.

Nadale do sze vojúvale i pizsale proti onim, ki scséjo vpelati v novi szvejt grehote sztároga. Da lazsi ne bodo mele meszto v novinaj, to je narávno, naturálszko.

Pohvála onim, ki sze neprehenyajo trüditi i ki vszigdár globse i globse vszadijo v szrcá szvoja ideále i miszli szocializma!!

Na.

Sto szo, ki burkajo lüdsztvo?

Pred pár dnévi sze je zgodile nekaj taksega, da szí nancs premiszliti nemorem, da bi trezno lüdsztvo delalo kaj táksega. — Náj mre, pri Grádi szmo bili, da one, ki szamovolno scséjo vu erdécso sztrázso sztopiti i szírote dovice, ki szo vu bójni szvoje podpore, mozsé szpogúbile — vküp szpisemo i nyim pomocs dámo, Nej szo nasz pa poszlúnoli, ár szo je neksi nevalánci nahujskali i za toga zroka volo szo nasz szpomoriti steli. Ne nyim je pa dopúszto to vcsiniti nas zmoszen Bog, ár je zrok, za steroza volo szo nasz szpomoriti steli, to bio, ka szmo v cérkvi bili i meso poszlúsali. — Nekák nyim je pa pravo, da mi záto idemo v cérkev, da nyim vkrászti scsémo Oltárszko Szvesztvo.

Jeli pa eden krscsenik zato ide v cérkev, da de kaj kradno i nej molit?!

Právím, da je tú eden táksi cslovik voj vszega toga, ki z tém, z tém nojszvetéjsim delom scsé zapelati to, zse na po preszvetleno lüdsztvo. —

Ali jaj!

Z oltárszkim szvesztvom sze nemre komedija spilati i norcsáriti!

Prisla bo zse túdi ona vóra, gda i oni zadobijo szvojo plácso!

* * *

Túdi k vám sze obervém, ki zdaj trpite za vsze ona dela: Jeli je to vredno bilo za ednoka navolánca volo csiniti!

Jeli bi vi mogli z tém kaj doszégnoti, csi bi je glih vsze one szpomorili, ki szo tam bili?

Nej ne bi doszégnoti nikaj; ali pa li! Náj mre to bi doszégnoti, ka bi i vász szpomorili, ár krv za krv kricsi! Z biblije známo, da csloveka vmoriti, je szmrten greh i li bi ga oszmrtili??

Gda je Káin vmoro szvojega hrata Ábela, je krv Abelova v Nébo kricsala i túdi je poszlúhnyena bila, ár sze je nedozsno prelejála; túdi Káina je doszégno bozsi bics.

Ne bojte záto krvozselni. ár sze hüdobnoszt vszigdár pokastiga.

Csákajte v méri dogodbe i plavajte z nami vréd za vodov i ne proti nyój, ár je to nemogocsnoszt; csi stoj proti nyoj plava, on prle ali szledkar opesa i sze v topi.

* * *

Sto szo záto, ki burkajo lüdsztvo? Escse zdaj bi i mi rodi znali tó, ali miszlim, da za pár dni mo i onim v ocsi glédali. Kastiga nyihova de sztrásno osztra, ár nyihova dela szo túdi sztrásna bila. Vu etom novom szvejtj, ki dobra dela, csini dosztojni nájem, ki pa bozsna, on pa velko kastigo dobi.

* * *

To szo recsi, stere szam vam steo povedati, z sterimi miszlim vasz na právo pót pripelam ár tak miszlim, da mo szí vszi szami rájsi drzsali vúsztá, kak pa ka bi nam je stoj drúgi drzsao.

M. B.

„Sztároszlovenszka krajina.“

Nase Szovjet republike ravnitel-sztvo kak szmo to zvedili, je odlocsilo, ka nam poszébno szvoravnanje dá i ka ne mo vecs duzse nidti k Vas-, nidti k Zala vármegyii prikapseni.

Kákse imé te meli? — nasz pitajo. Edni, ki szí szamo tak na hitrcma kaj zmiszlijo, tak scséjo, ka bi sze naj krajina nasa za „Mura vármegye“ zvála.

Mi njim pa tak právimo nazáj, ka mi ne scsemo Mürszko vármegyijo meti, nescsemo „Muja“ ali „Mula“ iména csüti, nidti, ka bi nam sto: ti

mulek, ti mula — pravo. (To vogrszki: mulya = ószvér.)

Múra túdi i szamo kre juzsue mejé tecse v nasoj krajini, na szredini pa Ledava; nego ka bi nasz gda „ledovjé“ bolelo, to túdi ne scsemo.

Poleg sztári pravíc zgodovine je nasa krajina: sztároszlovenszka krajina, gde sztároszlovenci zsvéjo, nej pa, kak nam nemci právjio; vindisje, ali nerázumni vógri: vendesje (vendek.)

Nasa krajina sze záto naj po szvojem lasztivnom iméni: „Sztároszlovenszka krajina“ po vogrszkom *Ószlovén vidék* zové, naj po szvojem sztároszlovenszkom jeziki ono ravnanje má, kak i drüge, nasi vogrszki bratov, zdásnye vármegye, stere do sze szledi túdi i za krajine imenúvaje.

Od vogrszkoga, nasi bratov národa pa ne odsztopino vkraj nej v dobrom, nej v lagojem.

S. B.

Izjáva!

Opominamo vszákoga, da brezi szilni poszlov i szvedocsásztva náj nepotúje niscse, ár ga z véksi várasov, tak túdi zse z Szombatela, nepúsztijo domo brezi cedile. Doszejmáo szo cedile vu hizsi vármegyije (vármegyeház) dávali, a odszejmáo je pa bodo na álomási. Escse ednok vasz mocsno opominamo, da cedile szamo oni dobijo, ki znájo poszvedocsiti, ka nyim je pot szilna i ka i sto szo.

Vrednistvo.

Csida je zemla?

Kákse pitanye je zse pá to? — bos me pitao, jeli da ja?

— Csida je zemla?

— Goszpodsza i poposzka! Nekaj maloje i na one szpádæ, ki szami delajo nanyoj, ali navékse jo kapitalizti májo v lászti.

Ali na to pitanye ne szamo tak lahko odgavori cslovik, ka goszpodsza, nego i tak, da je zemla *delavnoga lüdsztva*. Onoga doszta trpécsega lüdsztva, stero jo z krvávim znójom polevle i dónok szamo kapitalizti zsnjejo nyéni szád. Ali odszejgamáo je zemla zse vecs vu rokaj proletároov. Ne je grefoszka, poposzka, ki, morebiti, szo jo nancs ne vidili nigdár, nego delavnoga lüdsztva, ár:

Zemla delavno lüdsztvo dosztája! Doszejgamáo szo jo szamo záto kapitalizti povali, ár szo nam jo po szili v kraj vzéli, ali zdaj nyim jo nazáj vzmemo!

— Kak szí pa te vzmemo na-

záj, da je tak drága, k senki nam jo pa nedájo?! — pita i právi proletár. Gda szmo zse doszta pretrpeli vu sztrelni járkaj, — da nan náj ocsi zavézsejo, — je Prchászka púspek i eden drúgi grof pravo, da náj sze z tábla zemla i sze náj zsnov obdarúje lüdsztvo, stero je vszigdár naprej hodilo vu bojni med zserjávimi kruglami. Mi szmo nyim pa lepo zahválili nyihovo dobroto, ár z toga mi ne proszimo! To bi nam nika drúgo nej zname nivali, kak *ve-kivacsno placilo i dúg*. Známo zse, kak cesedno szo porinoli zse vecskrát na nász nasi okrutniki terhe, stere bi ovacsi oni mogli, nosziti. Táblanye nam je zse vise! Táblanye je nikaj drúgo, kak to, da sze náj eden ali drúgi bogatin terha, steri na nyega csáka, csi zemlo na duzse obrzsi resi i ne to, ka bi naj sziomaski národ k zemlej priseo! — Prchászka i táblanya zselejccsi grofevje szo zse naprej vidili to, da csi zemlo ne dájo to za dobre peneze, te nyim jo poszili vkraj vzemejo oni, od koga szo jo oni v kraj vzéli; — da nyim jo te nisce nepláca, csi jo pa szami prejk dájo, te pa szo zse goszpoda z punimi zsebkami. —

Ne nam je pa trbelo nyihove dráge zemlé, ár szmo i mi znali, da jo tak ali ovak dobimo i — ksenki.

Imenüvani goszpodje szo jáko radi meli pávra do tecsász, dokécs je od toga bio gucs, ka nyemi zemlo *cdati*, ali gda je od toga zacsno gucsati sto, ka ne *cdati*, nego nazaj dati — brez placno omi, od koga szo jo poszili v kraj vzéli, te szo ga zse ja ne radi meli.

Zato tak nigdár nebi on dobo zemlo, ki jus má k nyój: delavno lüdsztvo. Zemla pa szamo pávra, delavnoga csloveka, proletára dosztája i nikoga drúgoga ne!

— Zse je zadoszta z toga! — nam pá právi sziomaski, zemlé ne imajocsi Jancsek. Jesz od ráne jütte, do trde vécsejne kmice delam, sze mantrám, zemlé pa li nemam, csi gli, ka szam proletár, ár je moj ocsa ne púspek, ne grof i niksi goszpod ne bio! Isztina je; i jesz to právim, da pravico govoris, nego znás, zakaj ne mas ti zemlé?

Záto ár te pop fiskális i nyihovi szlüzsbeniki na teliko zapelaje, da prej ti escse brezi zemlé lehko pomá-gajo i ne vém, ka vsze ti ne szemelejo v kúp. Isztina, lehko ti pomá-gati, ali csi bi ti szamo steli. Dobro znás, da kelikokrát szo te pomogli z kakse nevole!

Zamerkaj szí páver, da ti nisce drúgi nemore pomá-gati, kak várasko vu fabrikaj delajocse lüdsztvo, stero sze gli tak szrbi, vojúje za pravice proletárov, kak i ti; szamo ono ti lehko pomá-ga, szamo oni ti bo steli pomá-gati!

Csi szí pa szamo lehko pomore nase lüdsztvo, te tak miszlim, da ne-de csakalo, ka gda pride hereeg Esz-terházy k nyemi z temi recsmi:

— To más, postüváni páver, to je zemla.

Tü jo máte, v zemte jo prek; ali Bog oszlobodi, ka bi kaj plácsali za nyo!

Ki de to csakao, on lehko do szodnyega dáeva csáka, nego ki ne csáka, nego csini, on vözprávi to, da zemla nazáj onim pride v roké, ki májo jus k nyoj, koga dosztája.

M. B.

(Dale.)

DOM I SZVEJT — GLASZI

Nas szlednyi Habsburg. Rod Habsburgov je iz Svicarszkoga prisao k nám, zse pred 600 letami; zdaj sze je pa nazáj odszelo lepo tiho vu szvojo sztáro domovino. Ocsáje Károlovi szo bili proszti grofi, i on je zse na sztolec králevszki prisao.

Novine drúgi drzsáv szo zse dugo piszale, da Vogrszko-Ausztria more razpádnoti za volo nasi, z nami sze nebrigajocsi vladárov.

Csi prej Monarchia prezsvé I. Franc Jozsefa, de csüda. Za nyim je priseo Károl IV., ki je nász tak osztavo, kak szvéti Paveo románé i je pod obrambo anglezov pobegno.

Ausztria-Nemsko ravnitelsztvo je porácsalo, da nevej nika od pobega Károlovoga.

Tak sze je odszelo nas okrutnik, ali i nyegovoj szloboscini szo z igrali na veke; — sztrasne tiho, da je niti mácssek ne csüo...

Vremen. 15-ga t. m. sze vöre morejo z ednov vörov naprej potisznotti.

Triletna voza. Frank Sala je szodbeni sztolec revolucije na tri leta dolzápro, ár je 142000 koron vrej dne drágocejnoszti szkrio pred vládov.

Drüzsnika nyogovoga, Krausz Andora, pa, ár je tüdi tálnik bio toga dela, na deszét let.

Cedile za vino. Od t. m. 25.-oga szo cedile za vino nehvaláne.

Záto sze véc noriti ne bo moglo, ár odszehmáo szamo betezsen cslovik dobi vino, pa tüdi on ne v kresmi, nego v apoteki, na recept.

V kresmi sze tak od 25.-oga máo nikse alkoholne pitvine nesz-

mejo dávati. Apoteke pa dobijo telko vina za toga volo kelko de nyim potrebno.

Najnovese! Z Pesta nam jávijo t. m. 24 oga, da szmo napredüvajocse románé sztavili i v vécsi mesztaj nazáj zbili. Váras Hajduszoboszló szmo nazáj v zéli.

Izpráznenye Csarne Gore. Po zapovedi Entente szo vsze drúgo vojszke mogle odidti iz Csarne Gore.

Szrbom je pa porocseno, da sze ne szmejo vpletati v poszle notrásnye Csarne Gore.

Banke 25 i 200 koron. Ne je isztina, ka bi banke 25 i 200 koron notri bráli i, ka bi nebi valále duzse. Financszki zavüpnik lüdsztva jávi, da je to ne isztina i da je vszáki duzsen vzéti za plácsó té banke. Tüdi opomina vszakoga, da sze náj vszáki csuva od toga, ka bi tákse glaszi sirio.

Bojne poszode proletárov. »Népszava« nam pise, da sziomaskoga lüdsztva penezi nikak nebodo vesznoli, ár od ednoga proletára, ki szí je z krávim szülami szpravo kaj penez i je na bojno pszodo dáó, neszmej niksi törvény v kraj vzéti, tém ménye nas szovjetni ne bo v kraj jemao.

Berlin. Berlin sztoji pred velkín sztrájkom. Delavci sze napinjajo, da té sztrájk náj bude po cejlom Nemskom. Nakanenye je nyihovo podígnoti i pripomocsti revolucije proletárov...

Horvatszko. V Zagrebi i v drúgih véksih horvatszki varasáj szo velki nemiri. Prebiválsztvo, lüdsztvo zselej republiko. Nezadovolno je z vládov szerbszkov. — Páveri szo steli Radicsz, — voditela njihovoga, ki je zapreti — vözszloboditi. Véc voditelov narodnih szo szposztrelali, znamenitue politikuse pa vküp szpolovili i cdeg-nali v Szerbijo...

Szmehsno.

Rekvirácija.

(Isztinszka zgodba).

Vért k zseni: Csi pridejo k nám, povej njim, da me néga domá... Jesz sze pa szkrijem. Dobro szam vsze szkrio, ka nikaj visesnyega nenájdejo.

Rekviránti iscsejo: — (csemerno) — »Ne je li gdé kákse szilje?«

(Zsena zmrcse trepetajocs). — Kak pridejo v pivnico, nájdejo tam goszpodára v krumpicsaj szkritoga. Rekviranti: — »Zakaj szí sze szkrio tü?« — »Áá... árr... ssz... szam... mm... miszlo...«, ka krumple nedte prebéráli — právi jeklavo vért. Odnoszli szo ga v mrzlo meszto, gdé je vadlúvao vsze szkrito szilje.

„Nekák.“

»Nekák« je vójzno v blati na ceszti... Odiso je záto vu szoszidno vesznico za pomocs...

Rihtar pride z lüdmí i »Nekáka« pomorejo iz blata, ali za szvoj trüd nyemi pa odneszéje potácse z kol... Sziomák »Nekák« szí pa escse zdaj premisláva od té pomocsi... br...